

Јован И. Ракиџић

Галерија РТС
Београд, Таковска 10

14. новембар – 14. децембар 2013.

Јован И. Ракиџић

Радио Телевизија Србије

Галерија РТС
Београд, Таковска 10

14. новембар – 14. децембар 2013.

Издавач

Радио-телевизија Србије

За издавача

Никола Мирков

Аутор изложбе и каталога

Ђорђе Кадијевић

Аутор поставке

Петар Ђиновић

Лектор

Боја Јовчић-Талијан

Фотографије

Горанка Матић

Влада Поповић

Ликовно-графичко решење и припрема

Зоран Ђорђевић

Штампа

Штампарија РТС

Тираж

1000

Београд, 2013.**Председник Савета РТС за ликовно стваралаштво**

Никола Мирков

Продуцент

Никола Ђинђић

Секретар Савета

Александра Јелисавац

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

Сликар Јован Ракиџић један је од оних савремених уметника за које је тешко рећи да ли дело које је створио треба да се сврста у корпус уметничких творевина двадесетог или двадесет првог века. Да кажем одмах, ту се не ради о некој смицалици календарског рачунања времена. Реч је о сврставању дела према идејно-естетском критеријуму по коме се оно позиционира онако како захвата време својим садржајем. Питање о томе којој парадигми се приклања Ракиџићево сликарство, да ли оној двадесетог, или овој, двадесет првог века, показате се своју озбиљност онда када се узме у обзир њихова различитост. Игром судбине, Ракиџић се затекао у ризичној фази великог прелазног периода у коме се рачвају две историјске стазе савремене уметности, модерне и постмодерне. Данас, када се тај процес диференцијације извукао из првобитог конфузног хијатуса и постао донекле сагледив, јасније се види какву су улогу у њему одиграли поједини протагонисти. Ако пажњу усмеримо на нашу уметничку сцену, показате се која улога у том процесу припада сликару Јовану Ракиџићу.

Изложба у Галерији РТС, коју чине само поједини експонати као показатељи смера на Ракиџићевом стваралачком путу, може више да наговести него да фиксира његово место у шареној панорами збивања на поменутој домаћој сцени у тренутку смењивања два века и миленијума. Али и то што је овде показано чини се довољно да подупре претпоставку да Ракиџић као уметнички стваралац по духу и менталитету инклинира према ономе што се у то време тек слутило као „нешто“ што већ не припада модерној. Није ли, уосталом, и тада још неприкосновена модерна, која је обележила културу двадесетог века, израсла из клица изниклих у претходном, деветнаестом столећу, када је изгледало да је, након епизоде позноромантичке

декаденције, уметност нашла чврсту подлогу у сериозном академизму „за сва времена“?

Ракиџићева појава подударила се такорећи у длаку са тренутком фаталне промене културне парадигме високог модернизма коју је обележила „смрт“ сликарства геометријске апстракције из педесетих, као последњег изданка конструктивизма, те велике узданице ортодоксних модерниста, потрпе шокантном појавом сликарског „бакуњинства“ у до тада незапамћеној анархичности енформела. Нова, разобручена апстракција, од милоште названа лирском, одразила је симболично аналогну промену читавог цивилизацијског кода, оличену у последњој светској револуцији (првој без крви), оној из шездесет осме. О историјском заокрету таквог замаха и жестине, „висока модерна“, ода на програму континуитета, није имала шта да каже. Тако је енформел, „изрод“ сликарства „без форме“, постао ако не први изданак постмодерног духа, пуштеног из шездесетосмашке флаше, а оно његов фамозни претеча.

Јован Ракиџић је био сведок, посматрач тог и таквог уметничког „догађања постојећег“. У том догађању, најмање повољном за питање које млади уметник мора себи да постави: **ш т а д а р а д и м**, наш постдипломац београдске Ликовне академије тражио је одговор.

Тако се фигуративац са предумишљајем, „претворио“ у апстрактног сликара. Али каквог!... Без лутања, тражења и посртања, Ракиџић се на првој изложби, 1969. године, представио не само као „готов сликар“ већ и оригиналан – баш у часу када је то било најтеже постићи. На његовим платнима таложила се густа бојена паста, а по њој цурио, сливао се житак, проточан лазур чистог хроматског звука. Чудо тих слика чини парадоксални ефекат видљивости оног што око не може да опази: нешто меко, топло, мирно, што

заклања флуидном копреном аморфну структуру слике, струји са њене површине и, као узгред, улива се у чула посматрача, да би сегнуло у дубљи слој рецепције. Ни трага од тада омиљених брљотина широке четке, трпања песка у бојену пасту, лепљења крпетина на платно, замазано асфалтом и кићено стакларијом и гвожђуријом. Ракицићу ни на крај памети није био неки обрачун са „тиранијом“ фигуралне или геометријске форме из кога је, тамо на Западу, настао милитантни англосаксонско-германски, и цинично жовијални, галски енформел. Ракицићев анаформизам је зачудно сентименталан, као да отвара душу обличја, открива материју са наличја. Оно чему овај сликар тежи готово је супротно декларисаној интенцији енформела. Њему је једнако страна крутост физичке бруталности апстрактног натурализма и дивље иживљавање отиснутог у траговима стихијске ејакулације безимене „гестичке“ екстазе.

Ракицић као да је слутио оно што ће, у нешто блажем тону, касније изрећи Михаил Епштејн: ликовна уметност двадесетог века зачета је у заносима за идеју великог преображаја која је „жарила и палила“ духове из редова првих генерација авангарде, а на његовом крају избљувала охлађене сплачине изјаловљених надања у мамурном присећању на заблуде својих хероја, са гримасом ироничног самоподсмеха... Па може ли, или можда мора, једном оживети запарљожена осећајност у душама оних који се још увек називају уметницима, пита се Епштејн. „Да ли је лудост претпоставити да двадесет први век може бити век сентиментализма?“ Тако нешто може да се упита само Рус, као што је Епштејн, а да покуша и да учини нешто тако, може његов словенски брат, сликар Јован Ракицић. Или и на Западу има њима сродних духова у чијим се главама јавља осећај умора насталог под тежином наслеђа уметности двадесетог века.

Може ли се заиста догодити да онда када прође гађење од мрцварења појма уметности које је у том веку прешло границу смисла, постмодерна покаже своје право лице? Може ли се она отрести надмености своје садашње „десне опције“, свог лакрдијашког парадирања на јавној друштвеној сцени? Човек двадесет првог века можда неће више желети да монологе својих уметника чита стављене под знаке навода...

Не чини ли се да вам се таква мисао прикрада пред сликама Јована Ракицића?

Октобар 2013.

Ђорђе Кадијевић

5

Трагови насиља, 1981. (детал)

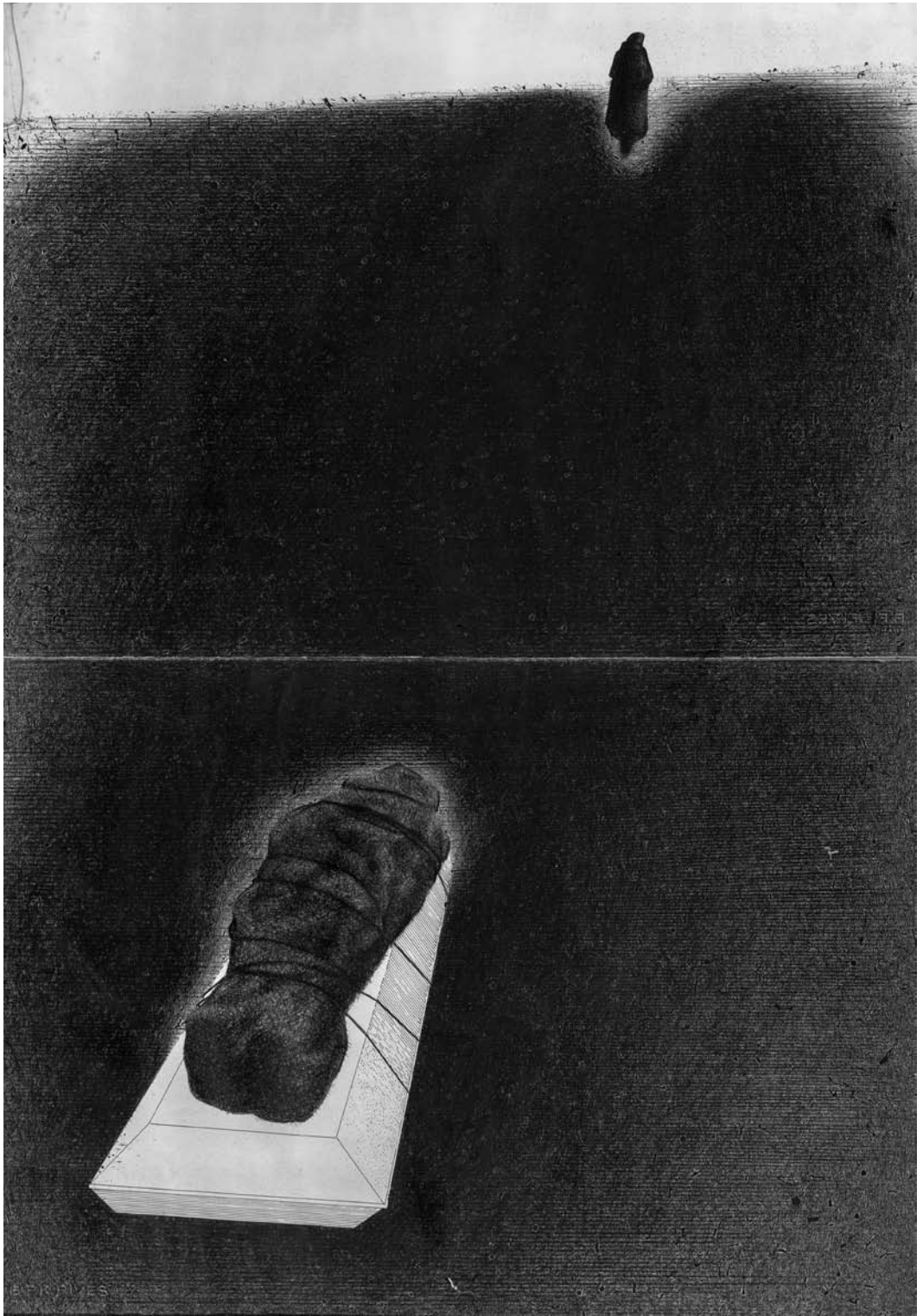

5
Трагови насиља, 1981.

2
Лењинградска ноћ II, 1977.

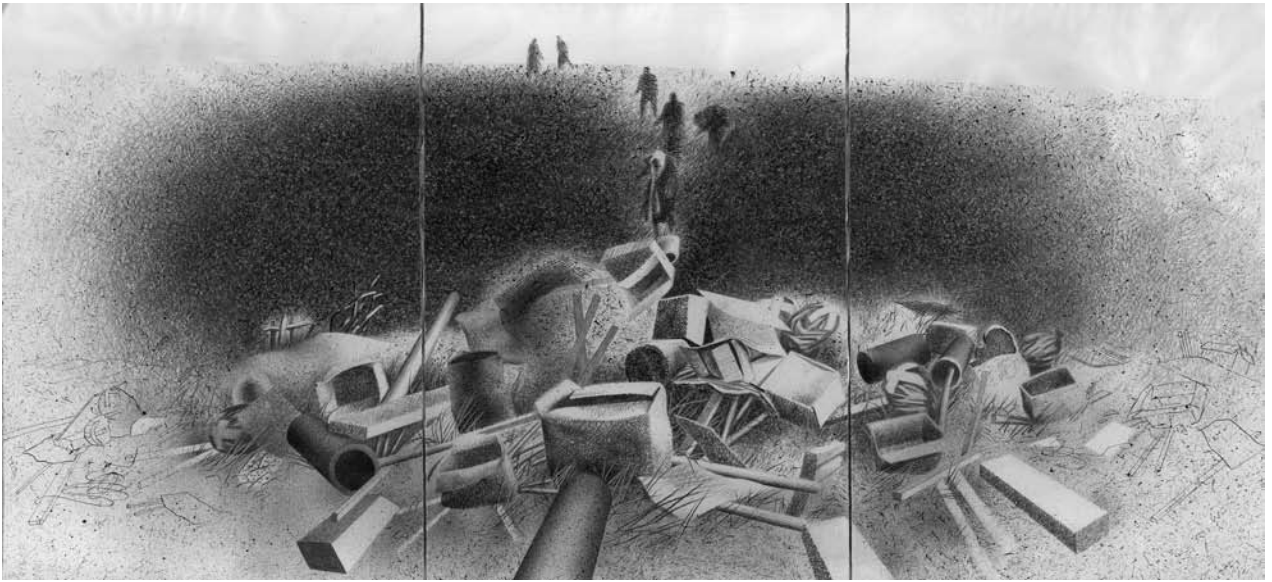
6
Годишња доба, (Велико ђубришће) 1982/83.

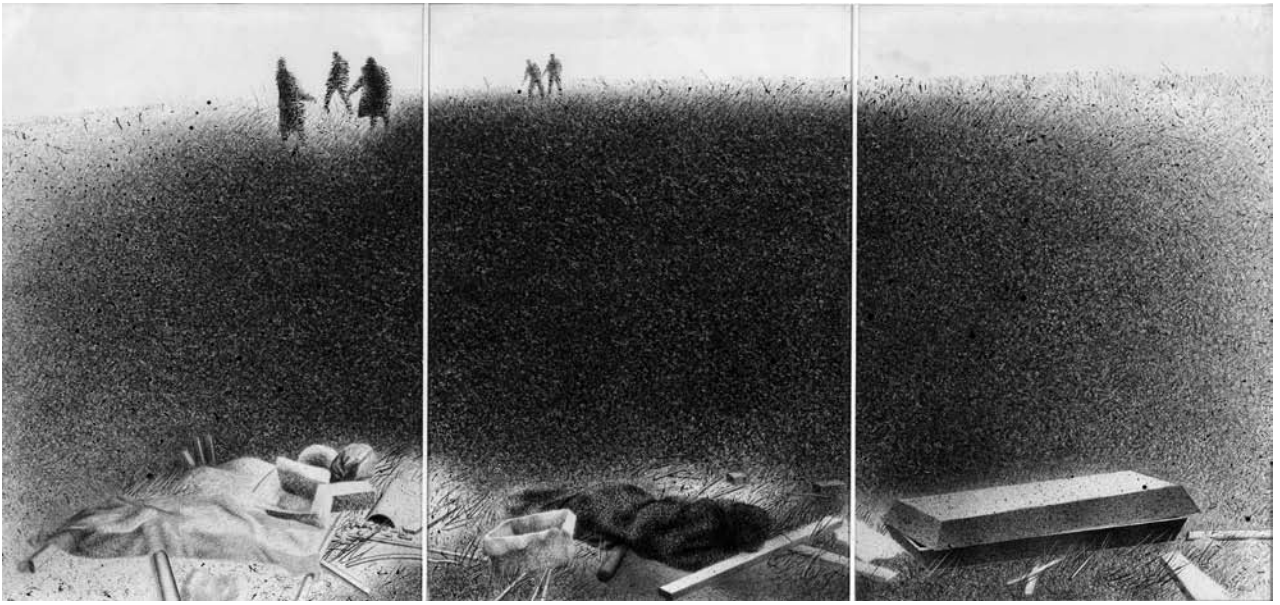

4

Велико ђубриште, 1980.

3
Трагови насиља II, 1979.

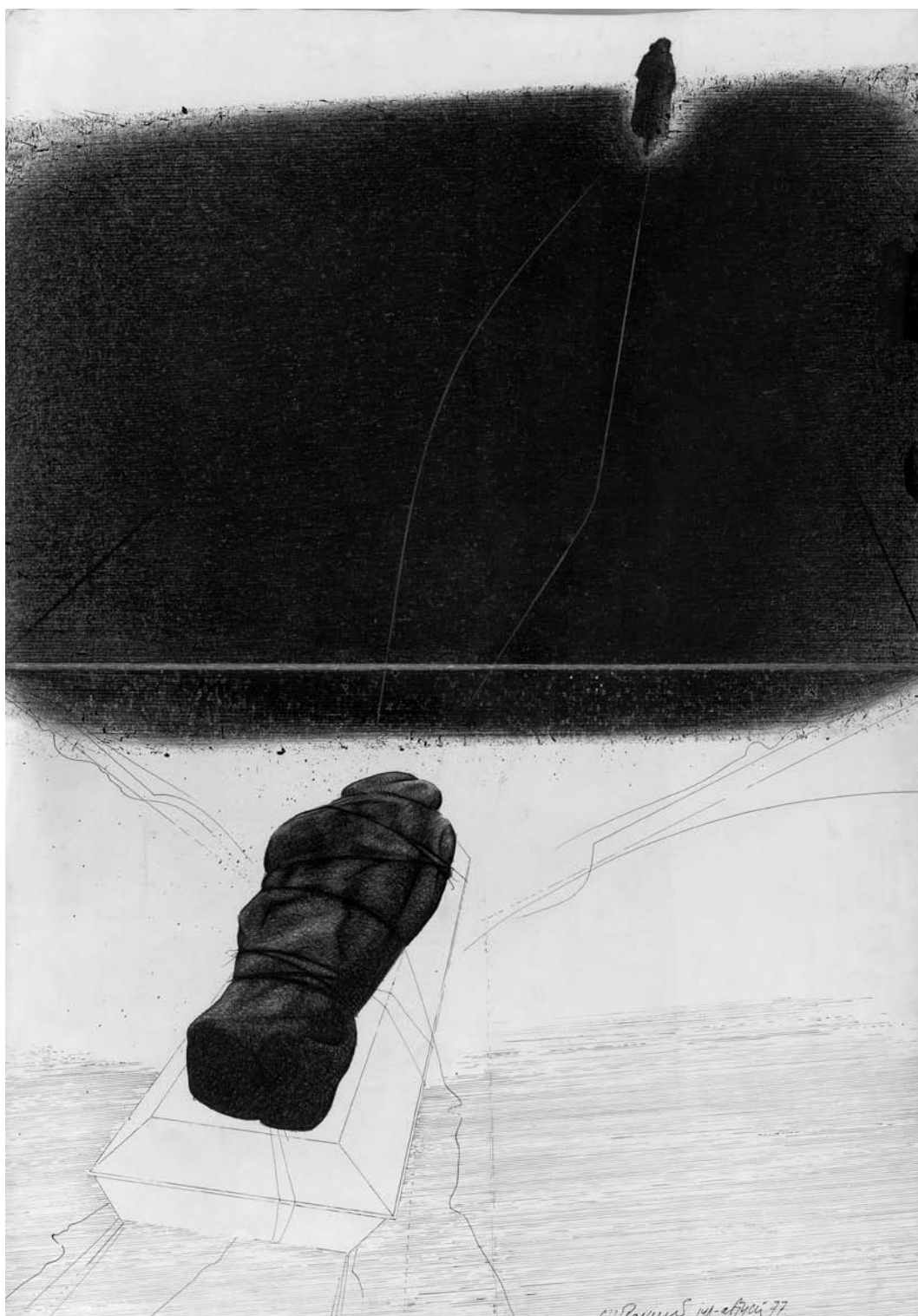
7

Црвени косовски ѓредео, 1985/86.

7

Црвени косовски ѓредео, 1985/86.
(детал)

1
Лењинградска ноћ, 1977.

ЈОВАН И. РАКИЦИЋ

Рођен 1944. у Добрици. Дипломирао 1968. на Академији ликовних уметности у Београду, у класи професора Љубице Сокић. Постдипломске студије на истој академији завршио у класи професора Стојана Ћелића 1970. године. Редовни професор на Академији уметности у Новом Саду. Приредио педесет самосталних изложби у земљи и иностранству. Излагао на бројним заједничким изложбама. Добитник преко двадесет награда и признања.

САМОСТАЛНЕ ИЗЛОЖБЕ

- 1969. Зрењанин, Мала галерија УК Ечка, слике и цртежи
Београд, Галерија Коларчевог народног универзитета, слике
- 1972. Зрењанин, Мала галерија УК Ечка, слике
Суботица, Галерија "Ликовни сусрети", слике и цртежи
Београд, Галерија Коларчевог народног универзитета, слике
- 1973. Лесковац, Галерија Дома ЈНА, слике
- 1974. Нови Сад, Галерија УЛУВ, слике
- 1975. Сечањ, Гимназија "Вук Караџић", слике
- 1976. Нови Сад, Мали ликовни салон "Радивој Ћирпанов", слике
Зрењанин, Салон Народног музеја, слике и цртежи
- 1977. Београд, Ликовна галерија Културног центра Београда, слике
- 1980. Нови Сад, Ликовни салон Трибине младих, цртежи
- 1981. Апатин, Галерија Културног центра, цртежи
Панчево, Центар за културу "Олга Петров", слике и цртежи
- 1984. Београд, Ликовна галерија Културног центра Београда, цртежи и цртежи-инсталације
- 1985. Пожаревац, Мала галерија, цртежи
Париз, Културни центар СФР Југославије, цртежи (са М. Бланушом, Д. Стојановићем, Н. Вукосављевићем),
Ris-Orangis Centre Robert Desons
- 1987. Земун, Галерија "Стара капетанија", цртежи и акварели
Штутгарт, Културно-информативни центар СФР Југославије, цртежи и акварели
- 1988. Беч, Културно-информативни центар СФР Југославије, цртежи и акварели
- 1989. Нови Сад, Велика галерија Културног центра, слике
Сремска Митровица, Галерија "Лазар Возаревић", слике и цртежи
Зрењанин, Савремена галерија, слике

НАГРАДЕ (избор):

- 1970. Београд, награда АЛУ на 11. Октобарском салону
- 1977. Београд, „Златна палета УЛУС“ Београд, II награда за цртеж на изложби „Свет у коме живимо“
- 1978. Београд, награда за цртеж на 19. Октобарском салону
- 1979. Београд, награда на изложби „Цртеж и мала пластика“
Нирнберг, III награда на I интернационалном тријеналу младих „Цртеж данас“
- 1980. Београд, I откупна награда ЈНА на VII изложби цртежа „Свет у коме живимо“
Ријека, VII међународна изложба цртежа, откупна награда Музеја савремене уметности
- 1985. Београд, Златна игла на Пролећној изложби УЛУС-а
Београд, на 6. изложби „НОБ у делима ликовних уметника Југославије“ медаља и награда за сликарство Галерије ЈНА
Цетиње, откупна награда Југословенске ауторске агенције на Ликовном салону „13. новембар“
- 1992. Београд, награда Студија Б на изложби „Од априла до априла“
Чачак, откупна награда на Меморијалу „Надежда Петровић“
Сомбор, Гран-при Бијенала савременог југословенског цртежа на XXXIII ликовној јесени
- 1993. Зрењанин, откупна награда на Југословенском бијеналу акварела Пријепоље, плакета „Бели анђеос“
Уметничке колоније Милешева
- 1994. Врњачка Бања, I награда на Фестивалу пејзажа
- 1995. Пожаревац, Гран-при, на 6. бијеналу „Милена Павловић Барили“
- 2013. Београд, награда на Јесењој изложби УЛУС-а
- 1991. Београд, Галерија УЛУС, слике
Чачак, Уметничка галерија „Надежда Петровић“, слике и цртежи
- 1992. Зрењанин, Савремена галерија, слике
Киkindа, Галерија „Terra“, слике
- 1994. Сомбор, Галерија Народног музеја, цртежи
- 1995. Врњачка Бања, Замак културе, слике
Приштина, Галерија Културног центра, слике и цртежи
- 1996. Београд, Галерија Цептер, цртежи и слике
- 1998. Зрењанин, Галерија КПД, слике
- 1999. Београд, Ликовна галерија Културног центра Београда
Петнаест година касније, реконструкција изложбе из 1984, цртежи и инсталације
- 2001. Ужице, Градска галерија, слике
Нови Сад, Галерија огранка САНУ, слике
Београд, Ликовна галерија Културног центра Београда, слике
- 2002. Врање, Галерија Народног музеја, слике
- 2003. Београд, Галерија „Хаос“, цртежи
- 2004. Београд, Галерија „73“, слике
Зрењанин, Духовни центар „Преподобни Рафаило Банатски“, цртежи
Нови Сад, Галерија „Златно око“, цртежи
- 2007. Лазаревац, Модерна галерија, слике и цртежи
- 2007. Београд, Библиотека града Београда, слике
- 2011. Нови Сад, Платонеум, слике
Београд, Продајна галерија Косанчићев венац, слике и цртежи
- 2012. Аранђеловац, Смotra уметности „Мермер и звуци“, Галерија „Александар Ђоновић“, слике
- 2013. Ватоп, Белгија, Галерија „De Queeste“, цртежи
Београд, Галерија „Графички колектив“, цртежи
Београд, Галерија РТС, слике и цртежи, инсталација

Изложени радови

1

Лењинградска ноћ, 1977.

туш, перо, крејон, папир BFK Rives
128 цм × 90 цм

2

Лењинградска ноћ II, 1977.

туш, перо, крејон, папир BFK Rives
128 цм × 90 цм

3

Трагови насиља II, 1979.

туш, перо, крејон, папир BFK Rives
90 цм × 192 цм
Вл. Драган Вукосавић

4

Велико ђубришће, 1980.

туш, перо, крејон, папир BFK Rives
90 цм × 192 цм
Вл. Породица Алексић

5

Трагови насиља, 1981.

уље на платну
190 цм × 405 цм

6

Годишња доба, (Велико ђубришће) 1982/83.

уље на платну
200 цм × 600 цм

7

Црвени косовски предео, 1985/86.

уље на платну
282 цм × 438 цм × 170 цм

